

De profect

Micha

De profheet
Micha

Binnengaan in de waarheid.

Door

Dr. K.D. Govers

Copyright

Titel: De profeet Micha

Schrijver: Dr. Klaas D. Goverts

Coverontwerp: Theo Beerenfenger sr

© 2026 Dr. Klaas D. Goverts

Uitgegeven in eigen beheer via: Bookmundo

E-mail: kd.goverts@kpnmail.nl

ISBN nr.: 9789403906232

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur of uitgever.

Inhoud

VOORWOORD / DANKWOORD	6
1. MICHA – HET WOORD DES HEEREN	8
2. WANT HEEL DE TORAH IS DE NAAM VAN GOD.	29
2.1 DE EEUWIGE GRAVEERT ZIJN EIGEN NAAM IN JOU.	33
3. WANT HEEL DE TORAH IS DE NAAM VAN JHWH.	45
3.1 DE BRON VAN ALLE SCHOONHEID IS HIJ.	49
3.2 DAT IS DE DEUR DER GENADE.	55
3.3 POORTEN, EN EEN MENS ZONDER NAAM.	56
3.4 HET SLOT VAN MICHA 1.....	61
3.5 EN ZIJN ERFDEEL IS: HET AL.....	63
4. GOD ALS PELGRIM, DE EEUWIGE ALS REIZIGER IN DE TIJD, ...	70
4.1 NA HET EINDE KOMT HET BEGIN.	72
4.2 DE GEEST IS DE WERKELIJKHEIDS-MAKER, ...	73
4.3 DE MENS KAN NIET BEGINNEN; ALLEEN ADONAI KAN BEGINNEN.	78
4.4 VERZAMELEN IN DE HANDEN VAN HEM DIE VASTHOUDT.	85
5. GIJ ZULT, ZEGT DE HEERE, DAT IS TOEKOMENDE TIJD.	91
5.1 MICHA 4: DE STRUCTUUR VAN DIT GEDEELTE	104
5.2 ZO IS DE WIJZE DES HEEREN: HIJ OMSLUIT.	105
6. EN HET ZAL GESCHIEDEN	108
6.1 HEERSCHAPPIJ.....	111
6.2 HET LAM DAT GESLACHT IS, DAT ZIJN LEVEN HEEFT AFGELEGD.....	115
6.3 VERSCHILLENDE WOORDEN VOOR: LEEUW	119
6.4 TOEN GOD ZIJN EERSTE LIED ZONG....	123
7. DE HERBERG	125
7.1 OMDAT ZIJN VERBOND ONUITWISBAAR IS.	130
7.2 WIJ WONEN IN DE HERBERG VAN VERLANGEN.....	142
7.3 HERBERG BIJ LUCAS.....	144
7.4 AAN HET EIND IS ER WEL EEN HERBERG.....	145
8. UW NAAM ZIET HET WEZEN	146
8.1 DE ALEPH KOMT IN DE BALLINGSCHAP.....	160
9. MICHAH – LAATSTE WOORDEN	162
9.1 NAWOORD & EVALUATIE:.....	189

Voorwoord / Dankwoord

Micha – de profeet Micha

Voor u ligt een diepgaande verkenning van het profetische boek Micha, getiteld *Binnengaan in de waarheid*. Dit werk is met zorg samengesteld uit de rijke verzameling verslagen van studies en overdenkingen van dr. Klaas D. Govers.

Het nodigt de lezer uit om voorbij de oppervlakte van de tekst te kijken en te zoeken naar het Licht en de Wijsheid die in deze eeuwenoude profetieën besloten liggen.

Micha, wiens Hebreeuwse naam de retorische vraag stelt "Wie is als JHWH?", profeteerde in een tijd van diepe politieke en spirituele crisis. Terwijl de dreiging van machtige wereldrijken zoals Assyrië tastbaar was en de vertrouwde structuren wankelden, ontving hij woorden die rechtstreeks uit het hart van de Eeuwige kwamen.

Zijn boodschap is er echter niet een van louter oordeel. Juist in het hart van de ballingschap en de puinhopen toont Micha ons de 'rest' (*she'eerit*), die geen treurig einde markeert, maar de kiem vormt voor een fonkelend nieuw begin (*ree'shit*).

Dit boek leidt u langs de vier grote beloften voor dit overblijfsel en de vijf profetische oproepen om te horen. Het verkent hoe de Eeuwige Zijn wetten en Zijn eigen Naam diep in de geschiedenis en in de mens graveert.

Door te putten uit taalkundige schatten uit de grondtekst, oude Joodse verhalen (Midrasjiem), de diepe inzichten van mystici zoals Isaac Luria en betekenisvolle poëzie, worden de profetieën vertaald naar de werkelijkheid van vandaag. Want als we in deze huidige tijd van onzekerheid iets nodig hebben, dan is het wel de Waarheid die van Boven komt.

Een oprecht woord van dank gaat uit naar iedereen die aan de totstandkoming van deze uitgave heeft bijgedragen. Dank aan hen die hebben meegeschreven, notities hebben ingebracht en correcties hebben uitgevoerd.

Ook de dichters die met hun woorden de tekst verdieping gaven, worden hartelijk bedankt. Samen hebben zij geholpen om deze overdenkingen redactioneel gereed te maken voor publicatie, zodat de lezer mag schuilen en leren in deze 'herberg van verlangen'.

Laat u meevoeren op deze reis terug naar de *Aleph* – terug naar Hem die het Begin en de Oorsprong is.

-
1. Wikipedia - de vrije encyclopedie <https://nl.wikipedia.org>,
- voor de hoeveelheid informatie welke beschikbaar is.
  2. The Septuagint: LLX - <https://www.septuagint.bible>,
- voor beschikbaarheid van de originele Griekse grondtekst.
  3. De dikke van Dale – <https://www.vandale.nl>,
- voor alle uitleg van bepaalde woorden.
  4. Pixabay - <https://pixabay.com/nl/>
- voor illustraties
  5. De vertaalbijbel - <https://www.vertaalbijbel.nl/>
- voor de grondtekst toelichtingen

1. Micha – het Woord des HEEREN

Gedachte vanuit het hart van de Eeuwige

Het boek van de profeet Micha begint met: het Woord des HEEREN, dat geschied is tot Micha

Woord: enkelvoud, debhar דבר - om daarmee aan te geven: heel dit Bijbelboek is omsloten in dit: Woord.

Het is één geheel: alles wat Micha mag doorgeven, is in wezen één Woord; en dat ene Woord is alomvattend: het omvat oordeel en genade, het omsluit ballingschap en terugkeer, het draagt in zich afbraak en wederopbouw, ondergang en herstel, einde en begin.

Dat ene Woord – die ene Dabhar דבר ontvouwt zich in ongeveer twintig profetieën en tezamen vormen die twintig profetische boodschappen dat ene Geheimenis, die ene Gedachte vanuit het hart van de Eeuwige.

Micha, de korte vorm van Michajahu: wie is als de HEERE ?

Net als in de naam Elia: eigenlijk: Elijahu. En zo ook Jesaja: Jesha'jahu.

En zoals B.D. Eerdmans, de Leidse hoogleraar, die veertig jaar het Oude Testament [de Tenakh] doceerde – van 1898 tot 1938 - zei: "Jahu, dat is de oude vorm van JHWH, de wijze waarop JHWH uitgesproken zou kunnen of moeten worden."

Micha: het is de naam die we op verborgen wijze horen in het lied van Mozes, als het volk door de zee is gegaan: wie is als Gij onder de goden, o HEERE? Ex. 15, 11

Vier keer een belofte voor de rest

Tekenend voor de compositie van het boek is dat Micha viermaal een profetie mag doorgeven over de toekomst van het Overblijfsel. Er zal een rest zijn: straks gaan de tien stammen in ballingschap, en in een volgende fase gaan ook Judah en Jeruzalem met Benjamin in ballingschap.

Echter: ballingschap is niet het laatste woord; er zal een rest zijn; een she'eerit. שארית – en het mooie is: die rest is niet een einde, maar een begin.

Het betekent niet: dan zijn er nog een paar over en dat was het dan. Die rest: dat is niet dat kleine getal, dat tenslotte het licht uitdoet. Geenszins: die rest, dat zijn degenen die het licht áán doen, zij zullen de lamp ontsteken.

Want dat woord she'eerit, שארית - dat zijn dezelfde letters als: ree'shit ראשית – begin, of beginsel. De rest, het overblijfsel, is de kiem, het zaad. Zij zijn het einde, maar: het einde is het begin.

Het doet denken aan Jesaja 6. Ook de profeet Jesaja spreekt over die rest. En dan besluit hij dit hoofdstuk met: en dan, als daarin nog maar een tiende deel over is, dan zal het zijn als een eik, of een steeneik, waarvan bij het vellen een tronk of een stomp overblijft: en die stomp, die tronk is: zaad der heiliging.

- Die rest is een zaad.
- Er zal altijd een rest zijn.
- Een overblijfsel der genade.

Jesaja schouwde het in zijn roeping. Dan is er tenslotte een Heilig Zaad, zegt hij aan het eind van Jes. 6. En dat Heilig Zaad, dat is de Christus en dat is haar pilaar, maṣṣebhah. מצבה

Met een oude Joodse vertaling geven wij de tekst zo weer. Het Heilig Zaad is de zuil, het Monument, het Standbeeld, de opgerichte Pilaar. The Holy Seed shall be the substance thereof. [King James]

Jesaja 6, 12 – 13 : als daar nog een tiende deel over is,

- dan zal het terugkeren, en het zal worden tot afweiding -
- dan is het een eik gelijk, een steeneik gelijk,
- en bij het vellen blijft er een stomp [stronk] over,
- de zaailing van die stomp is : zaad der heiliging

Zo zegt Rosenzweig in zijn Arbeitspapiere, bij dit vers: Luzzatto vertelt ons dat zo mooi: als die eik alles afwerpt, de boom wordt geveld, en dan? Wat dan?

Dan is daar een zaailing, en die is vaak heel teer, soms maar twee lobblaadjes, zo klein en nietig. Opkomend uit het land, uit Zijn land. In het binnenste van het land, staat er. Het hart van het land. Uit het land des HEEREN, uit de akker van het Eeuwige.

En dat Heilige Zaad, dat is haar Pilaar. Dat is de Zuil van en voor de Shekhinah.

Zo eindigt Jesaja 6 met een Zuil

- het zaadje dat een Zuil wordt
- zo zal het wezen
- zo zegt het Prophetische Woord.

Een rest : zoals een van de kinderen van Jesaja de naam droeg: She'ar Jashubh, Rest keert om. ישוב שאר

En Mosheh de León [in 1292] tekent daarbij aan: die rest is teken van het Verbond; en dat Verbond blijft op zijn post, het heilige zaad zal bewaard blijven.

Viermaal tekent Micha de Rest, en viermaal mag hij een belofte proclameren voor dat Overblijfsel.

Hij profeteert in de dagen van Jotham, in de dagen van Achaz, en in de dagen van Hizkia. En in die tijd werden de tien stammen gedeporteerd.

Het donkere jaar 722: Micha heeft dat jaar voorzegt. Hij heeft het zien aankomen, in de geest. En hij heeft het doorleefd: daar gaan ze, door Assur weggevoerd. En hij heeft gezien hoe Jeruzalem belegerd werd door de Assyrische legers, onder leiding van Sanherib.

Micha leefde in een tijd van crisis, van benauwdheid, hij wist: zo zal het gaan. Maar hij wist ook: in de weg van de galut, in de weg van de ballingschap zal er reparatie geschieden, in die weg zal er herstel wezen.

Vier beloften en die vier beloften worden elk ingeleid door een gedeelte dat spreekt over de galut, over de ballingschap.

Juist de ballingschap zal de voedingsbodem worden; daar waar ze de harp aan de wilgen hangen, dáár zal het nieuwe lied geboren worden. Daar waar ze zeggen: onze hoop is vergaan, onze hoop is vervlogen, juist dáár zullen de dorre doodsbeenderen herleven.

Die vier beloften markeren de stroom, de rivier die van de Eeuwige uitgaat – die vier beloften schetsen de gang van Gods Gedachten – door het hele boek van Micha heen.

Zo zien we in het boek van Micha een samenhang van thema, een samenhang – een structureel verband, een innerlijke eenheid. Eén thematiek, één voortgaande lijn, één Geest, één Goddelijke Gedachte. En, zo zullen we zien: die vier beloften staan elk in een breder, groter kader. En ook: die vier toekomst-woorden vormen steeds het slotakkoord van een lang gedeelte over oordeel en gericht.

Belofte I

De eerste belofte is Micha 2, 12 – 13; de Doorbreker trekt voor hen uit. Hier gaat het over de inzameling van de ballingen: the regathering. Ze worden weer bijeengebracht.

- Deze belofte is de afsluiting van Micha 1, 2 – 2, 11 – een lange profetie over: dislocated geography, ontwrichte aardrijkskunde, alle plaatsen worden van hun plaats gerukt. Afsluiting èn antwoord.

Belofte II

De tweede belofte is Micha 4, 1 – 8; het nieuwe leiderschap – dat anders zal zijn dan het leiderschap dat zich in de loop van de tijd, in de loop der eeuwen, steeds weer heeft gepresenteerd.

- Deze belofte is antwoord op Micha 3, 1 – 12 waar het gaat over de corrupte, verdorven leiders.

Belofte III

De derde belofte horen we in Micha 5, 6 – 8; - Jisra'el zal zijn als de dauw, en als een leeuw.

- Dit woord staat in een groter kader: nl. Micha 5, 1 – 14 waar geprofeteerd wordt over de komst van de Messias en over Zijn heerschappij, Zijn sjalom.
En: hier horen we het antwoord op Micha 4, 9 – 14 een gedeelte dat spreekt over nederlaag en falen.

Belofte IV

De vierde belofte vinden we in het slotakkoord van het boek: Micha 7, 18 – 20. En in dat laatste profetische moment grijpt Micha terug op zijn eigen naam: Wie is een God gelijk Gij – daarmee is de profeet thuisgekomen in de Oorsprong: de Oorsprong van het volk Jisra'el, de Oorsprong van de naam die hij zelf mag dragen in zijn levensweg en in zijn roeping, de vraag waar alle dingen, waar het Al, waar heel de geschiedenis mee begint en mee eindigt. Wie is als HIJ ?

- Deze vierde belofte staat in het bredere, grootse kader van Micha 7, 7 – 20 : vergeving, genade, onvoorstelbaar groots.
En: deze laatste belofte is het glorieuze antwoord op Micha 6, 1 – 7,6 waar het gaat over de totale onmacht van het volk, de onbekwaamheid om God te behagen.

Deze vier beloften vormen vier etappes, van ballingschap naar thuiskomst bij Hem. Vier stations op de weg naar Huis, op de weg naar Tzion, waar de Eeuwige wordt gekend en de mens een gekende mag wezen. Vier emanaties, vier stromen vanuit Gods eeuwig Wezen, zoals er in de Hof van Eden vier rivieren waren, of eigenlijk één rivier, die zich vertakt in vier stromen.

Vijfmaal een appèl

Telkens luidt Micha zijn profetische woorden in met een oproep, een uitnodiging om te horen.

- **Een appèl.** Zo begint hij in Micha 1, 2. Hoort gij volken altemaal, merk op, gij aarde en al wat daarin is of: mitsgaders haar volheid.

De hemelen en de aarde worden erbij geroepen, zij zijn betrokken in de rechtszaak die de Eeuwige heeft.

Deze rechtbank, deze rechtszaak heeft kosmische afmetingen. Het is maar niet een plaatselijk incident; niet een zaak die zich ergens in een uithoek voltrekt.

Maar wat de Eeuwige, Adonai, doet en uitwerkt, dat heeft wereldwijde dimensie, dat gaat tot de grenzen van de hemelen en tot de uithoeken van de aarde.

Zoals het was in de tijd dat Jisra'el trok door de woestijn: daar waren de twaalf stammen, en in het midden een Tent, en in die Tent een Ark, de Ark des Verbonds, de Ark der Getuigenis. En daar woonde de Allerhoogste, de Alomvattende.

Daar klopte het Hart van Adonai; een kleine tent, een verborgen heiligdom, hier was het hart van Jisra'el, het hart van de schepping, het hart van de kosmos.

Micha zegt het in de aanhef van zijn boek: de Heere HEERE zal tot een getuige zijn tegen u lieden; de Heere uit de tempel Zijner heiligheid.

– **De tweede maal:**

In Micha 3, 1: Voorts zeide ik: Hoort nu, gij hoofden van Jakob, en gij oversten, of vorsten, van het huis van Jisra'el, betaamt het u lieden niet het recht te weten?

Hier worden de leiders van Jisra'el opgeroepen om te horen, om aandacht te geven.

– **De derde keer:** Micha 3, 9: hoor dit, bid ik u, gij hoofden van het huis Jacobs, en gij oversten, of vorsten van het huis van Jisra'el.

– **Dan de vierde maal:** Micha 6, 1: Hoort nu wat de HEERE zegt, sta op, een rechtsgeding met de bergen, laat de heuvelen uw stem horen.

– **En dan tenslotte de vijfde keer:** Micha 6, 2: Hoort, gij bergen, het rechtsgeding des HEEREN, mitsgaders gij aloude fundamenten der aarde, want de HEERE heeft een rechtsgeding met Zijn volk en Hij zal Zich met Jisra'el in het recht begeben.

Nu is het opmerkelijk dat Micha op deze wijze vijfmaal appelleert aan hemelen en aarde, aan de leiders en de vorsten van Jisra'el, aan de bergen en de heuvelen, aan de aloude fundamenten der aarde.

En dan bedenken we: zo heeft Mozes reeds in oude tijden gesproken. Toen Mosheh zijn laatste lied ging zingen, in Deut. 32, is hij aldus begonnen: "Leent het oor, gij hemelen, en ik zal spreken; en hoor, o aarde, de woorden van mijn mond."

Zo leidde Mozes zijn lied in, hij nodigde hemelen en aarde uit om te luisteren.

- "Hemel en aarde, hoort: ik hef mijn hymne aan,
- mijn woord moet als een lied naar alle streken gaan.
- Dan zal mijn onderricht neerdalen als een regen,
- als dauw op gras en kruid, het akkerland tot zegen:
- groot is de heerlijkheid, groot is de Naam des HEEREN,
- Hem roep ik uit, want Hem moet gij elkander leren."

Zo vertolkte Tom Naastepad deze woorden van Mosheh, op de melodie van Psalm 89.

Zo zong Mosheh zijn lied, hij zong het voor het volk van Jisra'el, en tegelijk was daar heel de schepping als getuige, rondom het volk des HEEREN.

Want wat HIJ, de Eeuwige, gaat spreken, gaat uitwerken, dat geschiedt op het podium van heel de kosmos.

En er is nog iets heel speciaals. Voordat Micha ging profeteren, was er al eerder een profeet met dezelfde naam: over hem wordt verteld in het boek Koningen, daar horen we over koning Achab, van de tien stammen, en daar was Josaphat, koning van Judah, en zij willen samen ten strijde trekken tegen Aram. Dan zijn daar vierhonderd valse profeten die zeggen: trek op, want de HEERE zal hen in de hand van de koning geven.

Maar Josaphat vraagt: "Is hier niet nog een profeet des HEEREN, dat we hem zouden kunnen vragen?"

“Ja”, antwoordt Achab, “er is nog één profeet, er is nog één man, om door hem den HEERE te vragen; maar ik haat hem, omdat hij over mij niets goeds profeteert, maar enkel kwaad. Zijn naam is Micha, de zoon van Jimla.”

We vinden dit in 1 Kon. 22, 8. En daar staat de naam Micha voluit: Mikhajah, מִיכָאֵהָ, en nu is het niet alleen eenzelfde naam, maar er is nog iets: deze Micha, Mikhajahu, begint eveneens met een appèl: “Daarom hoort het woord des HEEREN”, zie vers 19: “ik zag den HEERE zitten, en al het hemelse heir, staande nevens Hem, aan Zijn rechter- en aan Zijn linkerhand”. En dan ook: “Hooft gij volken altemaal”, - vers 28.

En dit herkennen we bij de latere profeet Micha.

Waar de eerste Micha eindigt, in 1 Kon. 22, daar gaat de tweede Micha de draad oppakken.

Als was

Zoals ds. Rustige zegt in een preek:

“Een God die ons klein maakt, omdat Hij niet verwijt. Een God die ons vernedert, omdat Hij ons koestert, en omdat Hij in die weg zoveel van Zijn Liefde en van Zijn Warmte uitlaat, dat de ijzeren deur van uw en van mijn hart met zijn koperen grendelen komt te versmelten en dat het zo gaat wegdruipe in uw ziel dat de genegenheden Gods u tot bezwijken brengen. Hoort gij het!”

De genegenheden Gods komen over u heen en brengen u tot bezwijken, maken u zo klein, dat het weg gaat druipen in uw ziel : En het goddeloze volk wordt haast tot as, het zal voor Zijn oog vergaan als was.

- Dan is uw opstand weg.
- Dan is uw verzet weg.
- Dan is uw redeneren weg.
- Dan is uw tegenstand weg.
- Dan is uw niet willen en niet kunnen weg.
- Dan is er niet anders dan een bezwijken, onder de liefde Gods in Christus.

Dit is wat Psalm 68 zingt:

“Gij zult hen verdrijven, gelijk rook verdreven wordt, gelijk was voor het vuur smelt, zullen de goddelozen verdolen, of verdwalen van voor Uw aangezicht.”

Versmelten: dat is het sleutelwoord.

Het harde wordt zacht

Zoals de Joodse dichter Yehudah Amichai [1924 – 2000 geboren in Würzburg, overleden in Jeruzalem] het vertolkte:

Op de plaats waar we gelijk hebben

Op de plek,
waar we gelijk hebben,
komen nooit bloemen op
in het voorjaar.

Op de plek waar we gelijk hebben,
is de grond vastgestampt en hard
als een dorsvloer.

Maar twijfels en liefde woelen
de wereld om
zoals een mol, zoals een ploeg.

En er zal gefluisterd worden op de
plaats waar het huis stond
dat verwoest is.

Wat heb je eraan als je gelijk hebt, en er is niemand meer om je gelijk te geven? Zoals een stelling bij een proefschrift luidde: “wie het laatst lacht, lacht alleen.” Of zoals onze dochters vroeger zeiden: “wie het laatst lacht, is traag van begrip.”

Hardheid: Waar de Geest des HEEREN gaat werken, zal de ziel smelten, als was. Dat de zachte krachten zullen winnen.

Ik las ergens, als deskundig advies: ‘Elke klei, hoe zeer ook hard geworden, kan weer zacht gemaakt worden; daar zijn diverse methoden

voor: kneden met de hand, een behandeling met olie, of er een warme lamp boven zetten.'

Genezende warmte, de olie van de Eeuwige Geest; de warmte van Gods liefdevolle handen.

Rechtszaak

Telkens spreekt Micha in zijn profetische boek over een rechtsgeding – een ribh ריב - een rechtszitting. Met name in hoofdstuk 6 de verzen 1 en 2 en in 7 vers 9. In totaal horen we vijfmaal de woordstam ribh, ריב - als werkwoord en als zelfstandig naamwoord: rechtspreken, rechtszaak.

In dit verband denken we aan een heel bijzondere tekst in het boek Deut.: er is een parashah die speciaal handelt over de rechtspraak; die heeft als naam: Shophetim, שפטים dat is Richteren. Die parashah begint in Deut. 16 vers 18.

Maar dan komt er iets heel speciaals in Deut. 17, 8: als een zaak voor u te moeilijk is.

Of als een zaak onmogelijk is, zegt een andere vertaling, te zwaar, wordt ook wel gezegd.

Maar er staat een woord: jippalee' יפלא dat is: te wonderlijk, te wonderbaar.

Want dit komt van de woordstam pèlè' פלא – dat betekent: wonder. En als we pèlè' achterstevoren lezen, zien we: 'aleph פלא wordt dan אלה

Het genoemde vers, Deut. 17, 8 luidt, als we het nauwkeurig vertalen: 'Indien te wonderlijk is voor u een woord voor het recht, tussen bloed en bloed, tussen gericht en gericht, tussen slag en slag, woorden van twistzaken, of: woorden van rechtsgedingen, in uw poorten, dan zult gij opstaan, gij zult òpgaan, naar de maqom מקום die de HEERE uw God verkiezen zal. En ge zult komen tot de priesters, de Levitische, en tot de Richter, de Rechter, die er zal zijn in die dagen...'

Nu is er een Joodse wijze geweest, Isaac Luria – hij leefde in Saphed, dat in Galilea ligt, 1534 – 1572 – die een heel diepgaande uitleg gegeven heeft van Deut. 17 vers 8. Hij zei: "Dit vers gaat over de geschiedenis van

Jisra'el; when you will have a wonderment in understanding Jewish history.”

Als u verwondering hebt, bij het verstaan van de Joodse geschiedenis: ge komt er niet uit, de gang van het volk Gods door de eeuwen heen, het hele verhaal van al die ballingschappen, ge kunt de weg van het Joodse volk niet vatten, niet doorgronden, niet plaats. Je kunt niet verder komen dan: het leven rijmt niet.

Alle gedachten lopen vast; een woord – dat staat er – een wóórd is voor u te wonderlijk. Een dabhar, davar דבר en woord of woorden is ook de aanduiding van: geschiedenis – het oude Hebreeuws had geen term voor historie; later namen ze de term historia over van de Grieken, en dat schreven ze dan met Hebreeuwse letters.

Ge komt voor de rechtbank, en ge legt uw probleem voor, maar de rechters zeggen: we weten het niet. Welke weg wijst ons de Torah? Geen idee.

Geef ons een uitspraak, een juridisch antwoord. We komen er niet uit. Een vonnis? Kunnen we niet bedenken; gaat u maar weer naar huis.

Als een woord te wonderlijk is voor u. Dat is de historie van het Joodse volk.

Zo is heel het verhaal van Jisra'el, zei Isaac Luria: steeds maar omzwerving, galut en nog galut, ballingschap en nog meer ballingschap, dan hier, dan daar, en meestal overal.

De plaatselijke rechtbank komt er niet uit, dan ga je naar een hogere instantie, in hoger beroep, dan gaat ge naar Jeruzalem, naar de Tempelberg, naar de voorhof, en tenslotte naar de Kamer van de gehouwen stenen, de kamer Gazith, Lithostrootos, en daar zat het Sanhedrin.

De plaats die de HEERE verkiezen zal. En dit is nu helemaal, exact de weg die de HEERE Jezus is gegaan. Hij begon in Nazareth, de lokale synagoge, plaatselijk, en daar werd Hij uitgeworpen. Hij ging naar de Tempelberg, naar de voorhof, en tenslotte naar de kamer van de Gehouwen stenen, zoals Joh. 19, 13 het zegt: Als Pilatus dan dit woord hoorde, bracht hij

Jezus uit, en zat neer op de rechterstoel, in de plaats genaamd Lithostrootos, in het Hebreeuws Gabbata.

Deze plaats was geplaveid met vierkant gehouwen, gladde stenen; dit was in het noordelijk deel; de helft was heilig, gewijd; de helft was profaan, vrij toegankelijk, en daar kon Pilatus naar binnen gaan.

De term die gebruikt werd, was: Gazit, גזית dat is: uitgehakte steen, of muur van vierkante stenen. Ook wel: Gabbata: dat is Verhevenheid, Hoogte.

Door deze weg te gaan, heeft Christus Deut. 17, 8 vervuld. Hij ging vanuit Nazareth, de lokale rechtszitting, via tempel en voorhof, naar het hoogste gerechtshof in Jisra-'el, om daar het vonnis te ontvangen.

Zo ging de HEERE Jezus de weg van Jisra'el, de weg van Deut. 17 – te wonderlijk voor u, te wonderlijk voor ons, en het Sanhedrin kwam er ook niet uit, en zo werd het voor Hem de weg van het Kruis, het pad naar Golgotha.

- Zo werd Hij aan het Kruis:
- Rechter in het licht verheven
- Koning in Uw majesteit
- God vergeeft. Wie weerloos zwicht
- voor het opperste gericht,
- die ontdekt met vrees en beven,
- dat de Eiser voor hem pleit,
- dat de Rechter met hem lijdt,
- dat het vonnis luidt: het leven.

Zo nam Hij het woord dat te wonderlijk was, op Zijn schouders, het werd Zijn last, Zijn rechtszaak:

- Hij leest en werd gelezen:
- een stem tot bloedens toe,
- om woord voor woord te wezen
- wat God met ons wil doen.

Tussen bloed en bloed, tussen geding en geding, tussen slag en slag, zegt Deut. 17 : “en zo gaf Hij Zijn bloed, en de slag kwam op Hem neer. “
Isaac Luria zegt: jippalee' יפלא wonderlijk, hangt samen met: peli'ah, פליאה wonder, marvel; dit woord komt één keer voor in de Hebreeuwse Bijbel, nl. in Psalm 139, 6 zodanige kennis - da 'at דעת is te wonderlijk voor mij.

Het woord dat te wonderlijk is:

jippalee' יפלא – nu is het heel bijzonder als we letten op de teksten waar ditzelfde Hebreeuwse woord ook voorkomt.

Dat is allereerst in Gen. 18, 14 waar Abraham de toezegging ontvangt: over een jaar zult ge een zoon hebben. Met dan als markering: zou voor de HEERE een dabhar, een woord te wonderlijk zijn?

Daar staat eveneens: woord, דבר dabhar, en er staat: jippalee' יפלא het zal [of zou het] te wonderlijk zijn.

De wording van het volk des HEEREN, de geboorte van de zoon der belofte, het zaad van Abraham, het wordt gemarkeerd door die twee termen: woord en te wonderlijk.

En we komen ditzelfde ook tegen bij Jeremia; hij krijgt de opdracht van de Eeuwige: koop een akker in Anatot; en dat terwijl de legerscharen van Babel voor de poorten van Jeruzalem staan, en heel het gebied wordt vertreden door de soldaten van Nebukadnezar; zeventig jaar zal het land woest en verlaten liggen, wie koopt er dan een akker?

Dan gaat Jeremia bidden: hij stort zijn hart uit voor zijn God, voor “Adonai: Ach, Heere HEERE, zie, Gij hebt de hemelen en de aarde gemaakt, door Uwe grote kracht en door Uw uitgestrekte arm, geen woord is voor U te wonderlijk. Jer. 32, 17.

Gij, Die goedertierenheid doet aan duizenden, en de ongerechtigheid der vaders vergeldt in de schoot hunner kinderen na hen, Gij grote, Gij geweldige God, Wiens Naam is HEERE der heirscharen, groot van raad en machtig van daad.”

En dan komt het antwoord van de Eeuwige in vers 27: “Zie, Ik ben de HEERE, de God van alle vlees, zou voor Mij enig woord te wonderlijk zijn?”